

РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Вікторія Ільченко
канд. екон. наук, доцент

Університет митної справи та фінансів (Україна)

Військові дії на теренах України, що тривають від 2014 року, від 2022 року переросли в повномасштабну війну, загострюють соціальні проблеми. Саме тому останніми роками тема соціального підприємництва стає дедалі поширенішою – проблем стає більше, кількість вразливих груп населення зростає, фінансова підтримка держави скорочується.

Нині досить часто можна побачити такі форми соціального підприємництва, як волонтерство, благодійність. Усі мають обмежені ресурси та створюються за традиційними бізнесовими підходами. Але ж не завжди соціальне підприємництво можна ототожнити з благодійністю. Варто розуміти, що в будь-якого благодійника можуть закінчитися ресурси, вичерпатися енергія, а контекст соціального підприємництва має на меті необмежену можливість зусиль через призму самогенерування нових і нових ресурсів. Цей ресурс може бути спрямований на розширення діяльності та виплату винагороди залученим до процесів, що дозволить ініціативі існувати довго [1, с.172].

Коли говоримо про діяльність соціального підприємництва у воєнний час, то варто пам'ятати, що не завжди соціальне підприємництво існує як неприбуткова організація. Так, дійсно, це один з її можливих, але не обов'язкових видів. Цей вид діяльності супроводжується певними бонусами з боку державного регулювання, наприклад відсутністю податкового навантаження (податок на прибуток) та більш диверсифікованою системою залучення безповоротних інвестицій від різних фондів та організацій. Проте ж існує й певний недолік – це відсутність самомотивації до власної праці. Якщо ж все ж таки, організація є прибутковою, то регулювання зводиться не лише до організаційних основ діяльності, а й до економічних, продовольчих, екологічних та інших складників.

Важливість регулювання соціального підприємництва пов'язана зі спроможністю держави формувати та нагромаджувати соціальний капітал, використання якого сприятиме забезпеченню ефективного використання наявних у країні ресурсів та спрямовувати їх на розвиток. Важливість нагромадження соціального капіталу в країні зумовлена необхідністю розвитку

громадянського суспільства та його інститутів. Слід звернути увагу, що дієвим механізмом прискорення процесу накопичення соціального капіталу в суспільстві є державна підтримка розвитку підприємництва, зокрема й соціального. Така підтримка містить конструктивні саморегулятори, які позитивно впливають на рівень довіри, зміцнення відносин, сприяє зниженню рівня корупції та в цілому зумовлює підвищення добробуту населення України. Водночас держава може здійснювати прямий та опосередкований вплив на процеси нагромадження соціального капіталу формуванням відповідної стратегії державного регулювання [2, с.88].

На сьогодні в Україні фактично відсутні нормативні вимоги до соціальних підприємств, що теж ускладнює будь-який процес регулювання такої діяльності, тож починати треба з чіткого виокремлення поняття «соціального підприємництва» в розрізі нормативно-правового поля та його законодавчого закріплення. Саме тому державне регулювання сектора, соціального підприємництва має досягти своєї ефективності лише за умови його виваженості, яка поєднувала б у собі регулювання нормативно-правових актів та розподіл функцій діяльності між ринковими механізмами.

З погляду регулювання соціального підприємництва, дослідники схиляються до думки, що необхідність державного регулювання в цій сфері є важливим у питаннях підтримки та стимулювання. Адже в умовах ринкової економіки проявляється низка різноманітних негативних явищ (неповна зайнятість, монополізм, цінова нестабільність, поглиблення майнового розшарування, несправедливий розподіл доходів тощо), виникають важливі для розвитку суспільства сфери діяльності, які не привабливі для приватного бізнесу, спрацьовують обмежено або із запізненням ринкові механізми саморегулювання (ринок робочої сили) [3, с. 268]. Автори наголошують, що задля дієвості політики регулювання соціального підприємництва варто розуміти всю суть поняття «державне регулювання». Це дасть змогу виокремити конкретні інструменти регулювання соціального підприємництва згодом, адже в суті поняття закладено певний набір важелів та інструментів, сукупність форм та методів впливу держави на сферу соціального підприємства. Ураховуючи сутність та основні характеристики соціального підприємства, особливості державного регулювання діяльності його суб'єктів розкриваються саме на рівні формування засад державної підтримки її розвитку.

Отже, державне регулювання соціального підприємства має становити собою комплекс заходів органів законодавчої та виконавчої влади з інструментами, методами та важелями регулювання діяльності суб'єктів соціального підприємства. Автори сподіваються, що в післявоєнний час соціальне підприємство тісно співпрацюватиме з органами державної

влади та зможе досягти високого рівня партнерських відносин, адже це дасть змогу створити гарні умови для розвитку соціального підприємництва та надати саме ту підтримку, саме ту допомогу, яка буде необхідна.

Список використаних джерел

1. Ільченко В. М., Кисельов В. Р. Вплив військової агресії на розвиток соціального підприємництва. Сучасне підприємництво: проблеми теорії та практики : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. С. 170-173.
2. Чорнодід І. С., Голубев О. В. Теоретичні засади дослідження сутності соціального капіталу. Формування ринкових відносин в Україні. 2018. № 11 (210). С. 85-90.
3. Case C. M. What is a Social Problem? Journal of Applied Sociology. 1924. Vol. 8, N 5. P. 268-273.